EIROPAS LIETAS

JŪNIJS 2021

KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMS ŠENGENAS NOVĒRTĒŠANAS UN UZRAUDZĪBAS MEHĀNISMA IZVEIDEI UN DARBĪBAI

2.jūnijā Eiropas Komisija nāca klajā ar jauno Šengenas stratēģiju un priekšlikumu Padomes regulai par novērtēšanas un uzraudzības mehānisma izveidi un darbību, lai pārbaudītu Šengenas aquis piemērošanu, atceļot Regulu (ES) Nr.1053/2013.

Veicot novērtēšanas un uzraudzības mehānisma izvērtējumu, Komisija konstatējusi dažādas nepilnības. Piemēram, nepietiekama dalībvalstu kapacitāte, lai nodrošinātu adekvātu ekspertu skaitu izvērtēšanām; pārāk ilgs izvērtēšanas process (10-12 mēneši), kā arī pārlieku ilgs laika periods, kas dalībvalstīm atvēlēts rekomendāciju ieviešanai (2 gadi); visaptverošas un konsekventas pieejas trūkums uzraudzībai un īstenošanai, u.c. **Lai risinātu iepriekšminētās problēmas Komisijas jaunā Priekšlikuma mērķis ir**: (1) veicināt mehānisma stratēģisko fokusu un nodrošināt dažādu novērtēšanas rīku proporcionālu izmantošanu; (2) saīsināt un vienkāršot procedūras, lai padarītu procesu efektīvāku un ātrāku; (3) optimizēt dalībvalstu ekspertu dalību un sadarbību ar Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām; (4) stiprināt pamattiesību ievērošanas novērtējumu saskaņā ar Šengenas acquis. **Šo mērķu sasniegšanai Komisija Priekšlikumā piedāvā veikt konkrētas izmaiņas.** Tostarp elastības palielināšanu, lai pielāgotu īpašo novērtējumu un novērtēšanas prioritāšu jomu aktuālajai Šengenas acquis realitātei, svītrojot pašreizējo vērtējamo specifisko politikas jomu sarakstu un izveidojot procedūru, lai katra izvērtēšanas cikla sākumā lemtu par prioritārajām jomām; elastīgas plānošanas izveidi; novērtēšanas cikla pagarināšanu no pieciem līdz septiņiem gadiem, ļaujot dalībvalstīm tikt novērtētām vismaz divas reizes septiņu gadu ciklā, u.c. būtiskas izmaiņas.

ES GATAVOJAS IZLAIST DIGITĀLO MAKU, KURĀ VARĒS GLABĀT VADĪTĀJA APLIECĪBU UN CITUS SVARĪGUS DATUS

3.jūnijā Eiropas Komisija paziņoja par ieceri izlaist digitālo maku – risinājumu, kas visu dalībvalstu pilsoņiem ļaus vienuviet glabāt maksājumu datus, paroles, oficiālus dokumentus, piemēram, vadītāja apliecību, kā arī piekļūt dažādiem privātiem un sabiedriskiem pakalpojumiem, izmantojot vienu digitālo ID.

Līdz šim atsevišķas ES dalībvalstis ir izsniegušas savus digitālos ID, taču pieredze liecina, ka šie risinājumi nav īpaši ērti izmantojami un arī lietojamība kopumā ir diezgan zemā līmenī. Tā kā pandēmija piespiedusi daudz ko pārcelt uz tiešsaisti, **ES popularizēs ideju par bloka mēroga personu apliecinošu dokumentu, kas kalpos kā risinājums vieglākai un ērtākai valsts un privāto pakalpojumu piekļuvei un saņemšanai**. Būtiski, ka digitālā maka lietošana nebūs obligāts pasākums, taču lietotājiem tas sniegs lielāku digitālo drošību un elastību. Piemēram, dos iespēju caur dažādām lietotnēm, kuras ļauj efektīvi pārbaudīt identitāti, ātrāk iegādāties un pēc tam saņemt pakalpojumus - attālināti izīrēt mašīnu u.c. iespējas. Lai aizsargātu privātumu, ES norāda, ka neļaus uzņēmumiem pilsoņu digitālā ID datus izmantot mārketinga un komerciālām aktivitātēm. Vienota digitālā maka sistēmu ES gatavojas ieviest tuvākā gada laikā.

PADOMES IETEIKUMS PAR PAGAIDU IEROBEŽOJUMU NEBŪTISKIEM CEĻOJUMIEM UZ ES UN IESPĒJAMU ŠĀDA IEROBEŽOJUMA ATCELŠANU

18.jūnijā ES Oficiālajā Vēstnesī publicēts aktuālais Padomes Ieteikums (ES) 2021/992, ar ko groza sākotnējo Ieteikumu (ES) 2020/912 par pagaidu ierobežojumu nebūtiskiem ceļojumiem uz ES un iespējamu šāda ierobežojuma atcelšanu.

Diskusiju rezultātā tika nolemts, ka pašlaik būtu jāgroza I pielikumā iekļautais trešo valstu saraksts. Konkrēti - **sarakstam būtu jāpievieno** - Albānija, Amerikas Savienotās Valstis, Libāna, Serbija un Ziemeļmaķedonijas Republika, kā arī Taivāna (to administratīvi teritoriālo vienību kategorijā, ko vismaz viena dalībvalsts neatzīst par valstīm). Nebūtiskiem ceļojumiem uz Honkongu un Makao tagad vajadzētu būt iespējamiem bez prasības par savstarpību. Dalībvalstīm, sākot ar 2021. gada 18. jūniju, būtu **koordinētā veidā pakāpeniski jāatceļ pagaidu ierobežojums nebūtiskiem ceļojumIem** uz ES attiecībā uz I pielikumā uzskaitīto trešo valstu iedzīvotājiem.

ES DIGITĀLĀ COVID SERTIFIKĀTA REGULA PAR IZDOŠANAS, VERIFIKĀCIJAS UN AKCEPTĒŠANAS SATVARU NOLŪKĀ ATVIEGLOT BRĪVU PĀRVIETOŠANOS COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ

14.jūnijā ES Oficiālajā Vēstnesī tika publicēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/953 par Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru nolūkā atvieglot brīvu pārvietošanos Covid-19 pandēmijas laikā. Regula nosaka, ka **dalībvalstis vakcinācijas sertifikātus var pēc pieprasījuma izdot arī tām personām, kuras vakcinētas trešā valstī** un kuras sniedz visu nepieciešamo informāciju, tostarp ticamus pierādījumus šajā sakarā. Tam jo īpaši būtu **jāattiecas uz Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem**, kuri vakcinēti trešā valstī, attiecībā uz kuru kādas dalībvalsts veselības sistēma ļauj izdot ES digitālo Covid sertifikātu, un ar noteikumu, ka dalībvalstij ir sniegts ticams vakcinācijas apliecinājums. Jāpiebilst, ka līdztekus tika publicēta arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/954, par sadarbspējīgu Covid-19 vakcinācijas, testa un pārslimošanas sertifikātu (ES digitālais Covid sertifikāts) izdošanas, verifikācijas un akceptēšanas satvaru attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas Covid-19 pandēmijas laikā likumīgi uzturas vai dzīvo dalībvalstu teritorijā.

PADOME VIENOJAS PAR PAPLAŠINĀTU PILNVAROJUMU SARUNĀM AR EIROPAS PARLAMENTU PAR ES PATVĒRUMA AĢENTŪRAS REGULĒJUMU

17.jūnijā Padome vienojās par paplašinātu pilnvarojumu sarunām ar Eiropas Parlamentu par ES patvēruma aģentūras regulējumu.
ES vēstnieki lēma, ka tiks pagarinātas Padomes sarunu pilnvaras ar Eiropas Parlamentu par ES patvēruma aģentūras regulējumu. Kā zināms, ierosinātās regulas **mērķis ir**: uzlabot patvēruma politikas piemērošanu Savienībā, pārvēršot pašreizējo Eiropas Patvēruma atbalsta biroju par pilntiesīgu aģentūru. Minētā Aģentūra būs atbildīga par kopējās Eiropas patvēruma sistēmas darbības uzlabošanu, sniedzot uzlabotu operatīvo un tehnisko palīdzību dalībvalstīm un veicinot lielāku konverģenci starptautiskās aizsardzības pieteikumu novērtēšanā. **ES patvēruma aģentūras regula stiprina pašreizējo EPAB mandātu un atvieglo ekspertu izvietošanu dalībvalstīs**, kuras pieprasījušas operatīvo atbalstu. Jaunās pilnvaras palielina aģentūras atbalstu sadarbībai starp dalībvalstīm un trešām valstīm, tādējādi veicinot arī ES vispārējo ārējo dimensiju. Pārskatītajā mandātā tiek ņemts vērā, ka turpinās diskusijas par Migrācijas un patvēruma paktu, un uzraudzības mehānisma piemērošana tiek nedaudz atlikta.

EIROPAS MIGRĀCIJAS TĪKLA JAUNUMI

PASĀKUMS Eiropas migrācijas tīkls š.g. 2. jūnijā organizēja tiešsaistes **apmācību semināru**, kurā tā dalībniekiem bija iespējams iepazīties ar Eiropas migrācijas tīkla darbību kopumā. Seminārā piedalījās jaunie Eiropas migrācijas tīkla nacionālo kontaktpunktu darbinieki un jaunie sadarbības partneri. 8. jūnijā notika apmācību semināra otrā daļa, kuras mērķis bija uzlabot dažādo Eiropas migrācijas tīkla izpētes darbu un publikāciju izstrādi.

PUBLIKĀCIJAS Publicēts ikgadējais **ziņojums par patvērumu un migrāciju 2020. gadā**, kas apkopo nozīmīgākās aktualitātes patvēruma un migrācijas jomās no visām ES dalībvalstīm un Norvēģijas. Ziņojums sagatavots angļu valodā. Ziņojumu pilno tekstu var lejuplādēt šeit.

Tāpat ir pieejams politikas pārskats par ikgadējā ziņojumā apkopoto būtiskāko informāciju (lejuplādēt šeit) un īss informatīvs materiāls angļu valodā par svarīgākajiem ziņojuma secinājumiem. To iespējams lejuplādēt šeit.

Ir sagatavots **ziņojums par situāciju Latvijā** "**Datu pārvaldība patvēruma procedūrā**", kurā tiek apskatīts, kā Latvijā dažādos patvēruma procedūras posmos tiek pārvaldīti dati un identificētas jaunākās tendences. Lejuplādēt šeit.

Publicēts sintēzes ziņojums "**Datu pārvaldība patvēruma procedūrā**", kas apkopo informāciju par pētījuma rezultātiem visās ES dalībvalstīs un Norvēģijā. Pārskatā tiek sniegta informācija par to, kā dalībvalstis pārvalda datus dažādos patvēruma procedūras posmos (reģistrēšana, izmitināšana, lietas izskatīšana u.c.), ar kādām problēmām saskaras datu aizsardzības jomā un tiek meklēti risinājumi kā datu pārvaldību uzlabot. Lejuplādēt šeit.

Tāpat ir pieejams politikas pārskats "**Datu pārvaldība patvēruma procedūrā**", kurā ir apkopota būtiskākā informācija un secinājumi no šīs tēmas izpētes darba. Lejuplādēt šeit.

Publicēts politikas pārskats "**Nošķirti un pazuduši migranti: dalībvalstu pieejas, lai novērstu ģimenes locekļu atšķiršanu, un pazudušo migrantu meklēšanas mehānismi**", kas sniedz salīdzinošu informāciju par Eiropas Savienības dalībvalstu politisko un praktisko pieeju, lai novērstu un pārvaldītu trešo valstu pilsoņu pazušanas riskus un viņu nošķiršanu no ģimenes locekļiem. Tāpat pārskatā ir iekļauta informācija par dalībvalstu attieksmi jautājumā par trešo valstu pilsoņu pazušanu kopumā un kā tiek risināta situācija, kad tiek saņemta informācija par trešās valsts pilsoņa pazušanu. Lejuplādēt šeit.

Eiropas migrācijas tīkla patvēruma un migrācijas terminu vārdnīca

Eiropas migrācijas tīkls ir sagatavojis informatīvu video latviešu valodā par patvēruma un migrācijas termina vārdnīcu. **Video ir pieejams šeit.**

Eiropas migrācijas tīkla patvēruma un migrācijas terminu vārdnīca ir Eiropas Savienības mēroga daudznozaru terminu vārdnīcu, kas tulkota vairāk nekā 20 valodās. Jaunākajā 2020. gada jūlija versijā ir iekļauti aptuveni 500 termini.

Vārdnīcas mērķis ir nodrošināt terminu un jēdzienu salīdzināmību un vienotu izpratni, lai atvieglotu saziņu starp politikas veidotājiem, likumdevējiem, praktiķiem, plašsaziņas līdzekļiem un cilvēkiem, kurus interesē migrācijas tēma. Plašāka informāciju par vārdnīcu pieejama šeit.

Vārdnīca ir pieejama **tiešsaistes formā** šeit, kā arī mobilās lietotnes formā pieejama gan Android, gan iOS lietotājiem.

EMT vārdnīcas lietotne ļauj ērti piekļūt terminiem, kas tulkoti vairākās valodās. Definīcijas var pārlūkot angļu, somu, vācu, grieķu, itāļu un latviešu valodā. Lietotne nodrošina alfabētisku meklēšanu, terminu pārlūkošanas funkcijas, kā arī vizuālu terminu savstarpējās saistības pārlūkošanu.

Jautājumiem:

Eiropas lietu un starptautiskās sadarbības nodaļa
e-pasts: eiropa@pmlp.gov.lv

new. manaavize.pmlp.gov.lv sadaļa "Projekti un Eiropas lietas"

Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkts
www.emn.lv

e-pasts:
emn@pmlp.gov.lv

Eiropas migrācijas tīklu līdzfinansē Eiropas Savienības Migrācijas, patvēruma un integrācijas fonds. Informācija atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Eiropas Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.